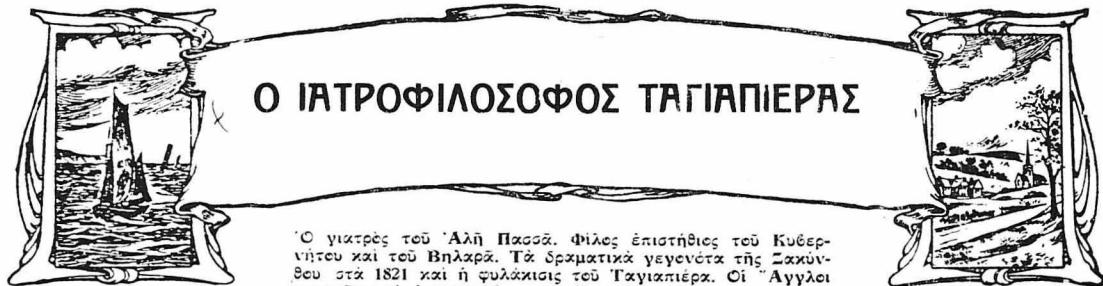

ΠΑΛΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Ο ΙΑΤΡΟΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΤΑΓΙΑΠΙΕΡΑΣ

Ο γιατρός του Άλη Πασσά, φίλος έπιστήμονος του Κυρρεντού και του Βηλχρά, τέλος δραματικός γεγονότα της Σακούνθεα στα 1821 και ή φυλάκισης του Ταγιαπιέρα. Οι "Αγγλοί χρειανται και οι κερανίνες γκρεμίζει. Ή φιλανθρωπία του ιατροφιλοσόφου. Η τηγανίτες του Ταγιαπιέρα. Ό όχι γιατρός του και την άνεκδοτη έργα του. Ι.λ.π. Ι.λ.π.

Στη σειρά τῶν Ἑλλήνων ιατροφιλοσόφων, ο Ζακυνθίνος Διονύσος Ταγιαπιέρας ήταν με μέτρα Μεσολογγίτης, ο Διονύσος Ταγιαπιέρας γεννήθηκε στην Ζάκυνθο, στα 1777. Την πρώτη μόρφωση και τις πρώτες απρές φυλακτορίας τις εδιδάχθη στην αγριότητα τον νησιόν. Μετά την παταρήση τῆς Επανορθώσεως και τὴν ἀριζή τῶν Γάλλων στην Ζάκυνθο, στα 1797, ο Ταγιαπιέρας, μαζί με πολλούς άλλοις, απολύθησε τις δημοφιλεστέρες ἀρχές και ἔγινε « και ο μαρτυρίας της ονομασίας που ἔδιναν τότε στοῖς ὄπαδοις τῶν ἀρχῶν τῆς Γαλλίας » Επανορθώσεως. Ανάγκη να σημειωθῇ μάλιστα ότι η Ζάκυνθος διατελεῖστο επί την ἔσοδα τῆς Επανορθώσεως 314 γόρδια. Ο Ζάκυνθος που εἶχε ἀποτελεῖ σημεῖο πολλᾶ βάσανα, έπαντριψε μὲν ἐνθουσιώδες την απελευθέρωσή του.

Άλλη στα 1798 ήμηρον ο Ροσσοπούρης στην Ζάκυνθο και τότε ἀλλάζει τὰ ίδια και την ζωή του. Οι γιλέκενθέραι, οι "Έβραιοι και ποδὸς πάντων" ή γυναίκες ποδὸς δέν ἀντέριαν σὲ εὐγενεῖς οἰκογένειας θέτεροις απολαύσουν τὴν ξέπτελευσίν. Ο Ταγιαπιέρας λοιπόν, ως δημοφιλεστέρος, ἀναρράστησε νὰ φτάσῃ. Επήνη στὸ Παρίσι, διότι ἀποτίθεται ἐπὶ δωδεκά χρόνια τὴν Ιατρική, μάλιστα και τὴν ζωγραφική.

Στα 1814 ο Ταγιαπιέρας εξαναγκώστηκε στην Ζάκυνθο κατατέχηγε καὶ ἐπιστήμονα, ἀλλὰ ἔσασοδείς μόνον τὸ ιατρικὸν ἐπαγγέλμα. Εξαναγκάτες ἀπλῶν γιατρῶν διατελεῖσαν. Επειδὴ δὲ οι στοιχίοι θάσιοι οφέλονται σὲ πολλούς, οι Έλληνες έπιστημόνας μόνον τὸ ιατρικόν περιποιήθησε και τὸν ἐχθράτησαν γιατρῷ τους. Στὰ δορέα τοῦ ξενίν πρώτην προσέτασην ο Ταγιαπιέρας έσφεσε πολλούς Χριστιανούς ἀπὸ τὴν πορφύρα. Άλλα, μὲν τὸν καρδιά, μὲν μηδαμίαν τοῦ Άλη τοῦ ἔγινε ἀντιθόποιρο, και στα 1820 ο Ταγιαπιέρας ἔγραψε στην Ζάκυνθο, στὸ Ζάκυνθον, στὸ Ζάκυνθον,

Μετά τὴν ζούγον ζέστασε ή Έλληνος Επανορθώσεως.

Στίς 28 Σεπτεμβρίου 1821 μάλιστα συνέβη τὸ ἀπόλυτο θραύστη γεγονός: Τὸν Τορογκό πλοιό, καταδιοισόμενο ἀπὸ τοὺς ἐπανορθώτας Σαζίν καὶ Ραφαήλ, μεσωπάνει ἀπὸ τὶς κανονίνες ποὺ τοῦ θρούγχων, κατέρρησε την Ζάκυνθο και ὁ πλοιάρχος του για νὰ τὸ σώσῃ, τὸ έροιξε τέσσερα, στὴν νοτία παράλια τῆς Ζακύνθου, στὸ Ζακύνθον.

Οι "Αγγλοί, ποὺ σατείγουν τὴν Ζάκυνθο, θέλοντες νὰ τηρήσουν τὴν οἰδετερότητα, κατέβησαν στὴν παραλία νὰ προστατεύσουν τοὺς Τορόκους ναυτικούς ἀπὸ τοὺς χωρικούς τοῦ Γηρυόνθρου, οἱ οποίαι ἔτρεζαν ἔνοπλοι νὰ σωτάσουν τοὺς παραποτασμένους" θύμοιναν. Ήπιε κεφαλῆς τῶν χωρικῶν ἥπαταν ἔνας παπάς, ὃ ἐποίει, χρωτῶντας τὸ σταυρὸν στὸ κέρι, ἐγένεται :

— Θάνατος στὸν μάτιστον!

Οι χωριζοὶ ἐπετέθησαν διόν φορές ἐναντίον τῶν "Αγγλῶν. Στὴν πρώτη σημαλογία ἐπέληγαν ἔνας ἀξιωματίρος καὶ δύο στρατιώτες, καὶ ἔνας στρατιώτης σοποτόφης. Τὰ μεσάνητα οἱ χωριζοὶ ἔσαναν δεύτερον ἐπίθετος ἐναντίον τῶν "Αγγλῶν ποὺ ἐπροστάτευαν τῶν Τούρκων, καὶ τότε ἐποπλωμάσθησαν πολλοί. Απὸ τοὺς Ζακυνθίνους δὲν ἐποτίθησαν κανένας, γιατὶ στὴν πρώτη σημαλογία οἱ "Αγγλοί ἐπειδούσησαν στὸν λέπρα, καὶ στὴ δεύτερη η σημέρη τῶν Ιηταί άδεινταν νὰ πετύχουν τοὺς Ζακυνθίνους, γιατὶ μηναὶ κατά ταυτοποιημένα στὸν βράχον τῆς παραλίας.

Τὸν ἅλλη μέρα, ο Διονυσίας τῆς νήσου ἐγήνησε τὸ σπουδαιότερὸν νόμον καὶ ἐνίσηρησε συλλίγκητος. Σχεδὸν ὅλη ἡ ζάπτωσι τοῦ Γηρυόνθρου διαγράφησεν στὴν πόλη τῶν Ζακυνθίνων καὶ ἐγκαταλίθησαν. Τέσσερες ἀπὸ τοὺς χρονικούς, — μεταξὺ τῶν δύοτον καὶ ὁ πατέρας — θεωρήντες αγριόγονο τῆς σπάτεως, εδιδάσθησαν καὶ ταπεινάσθησαν εἰς τὸν δὲ ἀγρού πάντας. Αὔρας οἱ "Αγγλοί ἔπειραν αὐτὰ ἀγρόν, οι σχηματιστές Ζακυνθίνων καὶ τὸ πάντα στὴ σειρά, πολλοὶ ἔργα τοῦ Μάλου, τὴν κατόπιν δυναστεύεσαν Πλάταιάν Γεωργίου.

Τὰ πλώματα τὸ ἀφρητόν νὰ κούμονταν ἔσται, ἀλλὰ τὴν νέτην ὁ οὐρανὸς ἐστρηγμέναστε, θεόλλα τὸ δημητρικό ζέσπαστε, κι ἔνα ἀστροπελέένη πέπεσε ἀριθμῆς ἀπάνω στὴν ἀγρούν καὶ τὴν ἐργάσιμην. Τὰ πλώματα ἔπεισαν κάποιον. Οι Ζακυνθίνοι τὸ ἐθεωρήσαν αὐτὸν δὲς φαρεὸν σημεῖον θείας ὅργης ἐναντίον τῶν "Αγγλῶν. Άλλη οἱ "Αγγλοί, γάρ περισσότερο παταβεγματισμό, ἐπῆραν τὰ τέσσερα πλώματα, τὰ εκπατιμωσαν, τὰ θύλαια σειράσθησαν σὲ μεγάλη πλεονάσμα πλούτου καὶ τὰ ἐκρέμασαν, τὰ τρία στὸ λόφο τοῦ Πλωφήτη Ήλία, τὸ τέταρτο δέ, τὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς σπάτεως Κλιωνιανοῦ, τὸ μετεφέραν στὸ χωριό του καὶ τὸ ἐσχέμασαν ἀπέναντι τοῦ σπιτιοῦ του, νὰ τὸ βλέπῃ ἡ γυναίκα του, τὰ πλάτα του καὶ μᾶλιστα γιατροί: « Εταὶ τὰ πλώματα μίνεναι ἐπειδεμένα, τοισὶ ἀκέραιη μήρεψεν!.. » Εν τούτοις, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἔνόχους κατεύθυνσαν νὰ σιωπήσουν, φεύγοντες πορτούς την Απελόνησο, προς τοὺς ἀγωγούσους Ελληνας.

Αργότερα οἱ "Αγγλοί ἐπέντασαν στὸ Φρούριο πολλοὺς "Ελληνας, ἀπὸ τὸ κοίμιο τῶν λεγομένων μεταφράστων, πάνων καὶ αὔλη τῆς Φιλικῆς Επανορθώσεως. Μαζὲ μὲ τοὺς τελευταίους αἴτους ήστον καὶ διατηρούσαντας τὸ έξις: Κάθε φορά ποὺ μάθαναν νέη τὸν Έλληνον, ἐφεραν φαγαρά, φρασαὶ καὶ μοινοὶ δογματα κανούτι στὸ Φρούριο, ἔτοιμαν, ἐπίναι καὶ τραγουδούσαντας τραγουδιστὰ τὰ νέα! Οι φιλακισμένοι

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΓΡΙΕΜΜΕΝΟΣ ΒΡΑΧΟΣ

"Ἐκεῖ ποὺ ἀγριεμένος βράχος
γέρενε στὴν ἄκρη τῆς θαλάσσης,
ἡθα καὶ στάθηκα μονάχος
γιά νά σὲ ἴδω ποὺ θε περάσης.
Κ' ἀπὸ τὰ μάτια μου ἔνα δάκρυ
κυλήσα μόνο σιγαλό,
ὅταν προσπέρασε στὴν ἄκρη
μ' ἔχαθης πέρα στὸ γιαλό.

"Ἐκεῖ στὸ ἴδιο τὸ ἀκρογαλά
κάποιν καρδίν εὐτυχισμένο
μονάχος θὲ ναθθὼ καὶ πάλι
και θά σταθε να σε προσμένω.
Κ' ὅταν οὲ ἴδω καὶ σ' ἀντικεύσω
καθὼς ἔκεινη τὴ φορά,
και τότε πάλι θὰ δακρύσω,
μὰ θὰ δακρύσω ἀπὸ χαρά.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

μάθανταν έται την ειδηση, και τραγουδούσαν κι' αδτοί, φωτόντας τραγουδιστά συγκιληματικές πληροφορίες. Οι "Αγγλοι φρούροι, που δέν ήξεραν 'Ελληνικά, δεν υπωτεύοντα τίποτε. "Υστερα δημος από λίγες ήμερες ήθελε 'Αρμοστής στην Επτάνησο ό περιφέρμως Μαΐτλανδ, δέταζε να πάψη ή τρομοκρατία κι' έλευθερωσε τους φιλαναρχείους. 'Ο Ταγιαπέρας δώμας έμεινε στη φιλακί ξένη μήνες.

"Όταν οι φιλικοί ιστορίες στο Ναύπλιο υποστηριζόταν για τον άγονο ζωμένους, άσθενες και τραματίσας, ο Ταγιαπέρας, ως μέλος της Φιλικής 'Επαρχίας, έδωρε πολλά φάρμακα, χειρουργικά έγγραφα κλπ. Έτσις έπειτα φάρμακα και στο Μεσολόγγι.

Κατά τα 1827 ο Ταγιαπέρος έπηγε στο Ναύπλιο, ώς γιατρός της Ρωσοστικής Πρεσβείας, διότι έγινε φίλτατος τού Καροδίστρια. "Όταν δώμας είδε την αντιτολήνειν έναντιον τού Κινθερώντος και έφορμάντεψε τη δολοφονία του, τον ειδωτότερο ίνα φάλαγητα και έπειτα έγυνε στη Ζάκυνθο.

Στη Ζάκυνθο ο Ταγιαπέρας ήταν ένα πλάι αγωρός από δύοις τούς γιατρούς. Η γνώμη του είχε κύρος. Οι συνάδελφοι του έσθεντο, προ πάντων για την θυμασία διαγνωστική τουν. "Ήταν πολὺ φιλάνθρωπος. Άπο τούς φτωχούς όχι μονον δέν επληρώνονταν, αλλ' έβαζε και ζωμάτα κάποιο από το προσεπέραλα τους. Άπο τούς επόποιους δύοις ήθελε άδον πληρωμή. Για νά εποκεφθή κάποτε την άρωση γινώντας ένός πλούσιον Ζακυνθινόν εγγενούς έζητησε 500 τάληρα, και άμα τά ξέλιβε, τά έμοιαζε άμεσως στούς φτωχούς.

Ο Ταγιαπέρας και ταν πολὺ ίδιότητος και τολμηρός, άδον και σ' απότη την έφαρμογή της έπιστημας του, διεργίνετο για την ενγλωτισία του και το σπάνιο μηνινούνο του. "Ήταν άστριμος μετριός, και τυφλός από το πλάστρο μάτι. Τά φρομπάτα του ήσαν πάντοτε κομφά, γιατί ο Ταγιαπέρας διεργίνετο για τη φιλοσολία του. "Ήταν σπάταλος και κατά τά τέλη τού βίου του τόχε ρίζει στο πιοτό.

Ο Διονύσιος Ταγιαπέρας ήταν μέλος διαφόρων 'Αγαδημάτων και φύλος πολιάρων λογίων. Οι άδειοι Σύντοι του έζησαν πάντοτε τη γνώμη του για τά έργα τους. Μέ το Βηγλάνι είχε σηδεῖται με στενή φιλία. Κάποτε πον τογώνει μαζί και ο Ταγιαπέρας είχε έτοιμα και έξαρτες —

Ο Διονύσιος Ταγιαπέρας ήταν μέλος διαφόρων 'Αγαδημάτων και φύλος πολιάρων λογίων. Οι άδειοι Σύντοι του έζησαν πάντοτε τη γνώμη του για τά έργα τους. Μέ το Βηγλάνι είχε σηδεῖται με στενή φιλία. Κάποτε πον τογώνει μαζί και ο Ταγιαπέρας είχε έτοιμα και έξαρτες —

Ο Διονύσιος Ταγιαπέρας πέθανε στη Ζάκυνθο στα 1842 και έζηδε με συρροή όλων των κατοίκων. "Η φήμη του διατηρείται άδον σεβαστή.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΣΕ ΜΙΑ ΠΑΛΗΑ ΦΙΔΗ

Θυμάσας τά χρονίσα μαζ τά μικράτα πᾶς μ' άγαποντας, πόσο σ' άγαποντα ; Παντοῦ τά βήματα σου άπολονθοντα και' αλλάξαις γηνισόλαγα κλεψατά.

Μά τώρα κιέστη στά δροσερά σου νειτά πον τόσο την άγαπη σου ποθούσα και' μεια κατιά με πόνη σου έζητοντα. Άλλον κιττάτ, γηγενέ μιν μαροφάτα !

'Αλλ,' άπως τά τρελλά τά χειλιδνία, άφον της γης γηρίσουνε τη σφαίρα, ξανάρχοντα στην πρώτη τους φωλιά,

"Έτσι κι' έσε η καρδιά σου μάτι ήμερα θά μηνηθή τά περασμένα χρόνια και' θάρθη στην αγάπη την πάλιν. † ΑΝΤ. ΜΑΤΕΣΙΣ

ΑΝΑΛΑΜΠΕΣ

Πρέπει νά σεβώνθεια βέβαια δσα έθεμελισσαν οι άρχοντες, άλλα δέν πρέπει κι' απότη νά μη βάζουσιε κι' έμεις νέα θεμέλια στο μέλλον.

Γ κ α ι τ ε

'Ο έρωτας είνε γιούς της Πενίας και τού Πλούτου. Της Πενίας γιατί πάντοτε γηρεύει, τού Πλούτου γιατί πάντοτε είνε γενναόδομος.

Π λ ά τ ω ν

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ο Ούγκω και ο κουρεύς του.

Μιά μέρα ο κουρεύς του Ούγκω ανέφερε στὸν ποιητὴ μιὰ εἰδηση περὶ προσεγκούς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ποὺ κινδυνεύοντας ἔκεινες τὶς ήμερες στὸν Παρισι τούρνατα.

— Την τρίτη μέρα, είπε ο κουρεύς, θὰ πεθάνουν ὅλα τά ζωα... Την τετάρτη πεθάνουν όλοι οι ανθρώποι...

— Αρτή ή εδηροί με συγκανεὶ πάμα πολὺ, τοῦ ἀπάντησης ο συγγραφεὺς των «Αθηνῶν». "Αν πεθάνουν πραγματικά ὅλα τά ζωα την τρίτη μέρα ποιός θὰ μείνει νά μέριση την τετάρτη, για νά παν την πέμπτη πατεισιούσιον στὸν ἄλλον κόσμο ;...

* * *

Ένα χνέκδετο τοῦ "Ιρέζικ."

"Όταν έπικωπούσε στὸ Λονδίνο η συνήθεια νά μάγαγγέλετα θάνατος τῶν βασιλέων σε όλα τά δημόσια κέντρα στην πεντάποδη και στὰ θέατρα—με την κωμῳ : «Ο βασιλεὺς ἀπέθανε ! Ζήτη ο βασιλεὺς ». ἀντέτη σ' έναν μορφώματον νήπιον νά βγη στη σκηνή και νά φωνάξῃ τις στερεότυπες αὐτές λέξεις, επειδή είχε πεθάνει τὴν ήμερην τού βασιλεὺς τῆς Αγγλίας.

"Ον λόγῳ ημοτούς ήμοις έπαρόκειτο νά βγη στη σκηνή για πρώτη φορά την ήμερην τού βασιλεὺς και είδε όλο έσειν τὸ πλήν των κυπτάντων ἀπό τὴν πλατεία, τα έχασε. "Έσανε νάρθισθον την περίηρη φράση, μα η συγκινούσιος του δέν τὸν άρησε. Συγκέντρωσε τού με κόπο ολες την τις διάμεις και φώναξε :

— Ζήτη ... Ο βασιλεὺς πέθανε ...

Ο μάρχανος αὐτός ημοτούς ήταν ο κατόπιν διάσημος Ιόριχς, ο μεγαλείτερος έρμηνευτής τῶν Σαιξιποτείων αριστούργημάτων.

* * *

Συνήθειες τῶν μεγάλων ζωνδρών.

"Ο Βάζων, 5 Μίλτων και ο 'Αλφέρι ποιν πιάσουν τὴν πέννα κι' αρχίσουν νά γράφουν ἐπετεί νάρησην λιγή ιωσιού. Επάντη οι διάσημοι λερωφόνες Μπορταλούν ποιν πιάσουν τὸ λόγο του συνήθιζε νά παίζει στὸ βιού του έναν ποντικό.

Ο Κεργήλιος και ο «Οσσεν έγγαρων συνήθειων στὸ σοτατάδι, ο δε Βορκάκιος εμέλετον κι' ἔγγαρων ζετιλούμενος καταγῆς ουρζούτιος κι' έζηντος γύρω του τὰ βιβλία του και τα χειρογράφα τουν.

Ο περδίφων Γερμανός βιβλιογάρος Ραϊμόνδος έγραψε δοθός. "Ο Γιατίτης ένεντευτο τὶς περισσότερες φορές περιτατόντας, ο δε Καρτέπος και ο Λεβνίτος ἐμελετούσαν αὐτοῖς έπιστολούμενοι.

Ο 'Αγγλός συγγραφέν θύμωνος έπειροντας οὐδέληρος βδομάδες επάντω στὸ κρεβάτι του, χωρὶς νά σηκωθῇ παρά για της έντελως ἀπαράτητης άναγκης του. "Όταν τὸν έζηντον σου φίλοι του γιατί δέν ιστησούνται, διηγηματίες τούς πάντοτε :

— Μά γά ποιον λόγο νά καλάσιο την ήμερια μον ;

Ο Μπετόνεν σε καθέ νερο πον ηγάπησαν περισσε πάγτα διαφόρων έλλειψες και ἀπέτονται δητί θάντη μόνη. Μόλις ήμοις περνούσαν ή πρότες μέρες ημίσεις και δεν ξανάνει λόγο περι φράση. "Ο μέγας αὐτός μαστονύγος μετά το γείμα του έζηντε νά κάνη έναν μακρύν και επίπετο περιπάτο, άδιαφορώντας για την κατάστασι τού καιρού.

* * *

Γιατί δέν πνιγκης ο Ρευσσ.

Μιά φορά ο Ντιντερό έπειρεψηθι τὸν φιλόσοφο Ζαν Ζαν Ρονσό πον ηγάπησαν τον απίτη στὸ Μομούνον. "Ο Ρονσό περιποιήθησε τὸ φίλο του και έπειτα τὸν οὐδήνησης πάρα την ζωήν του μάζατα.

Περατωντας έφυσθησε σὲ μά κατηφοριά, στὴν άρχη της ζωτίας θυσιώταν μά μιρού λαυτίσα.

Ο Ρονσό στάθηκε είτε στὸν Ντιντερό :

— Από την θέση αὐτήν θέλησα πάνω από είκοσι φράσες ήλικερτων και νά πνιγω μια στην ζωή μην γιανά δέν έχει καμια αξία ...

Ο Ντιντερό πον γνωρίζει τὸν μεγαλωχία τοῦ φίλου του, έμεινε για μια στηγμή οιωτηλός και θυσιώτας :

— Καί γιατί δέν τόκων ;

Έκτλιπτος για την άδιαφοριά, με την ζωή μονάχα τού είπε τού Ντιντερό απά τα λόγια, ο Ρονσό, δέν ήξερε τι νά άπαντηση. Στὸ τέλος είπε γελώντας :

— Γιατί έβαζα τὸ χέρι μου στὸ νερό και μοι φωνάζων πάντα πολὺ κρύο !

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΡΙΚΑΤΟΥΡΕΣ

ANDRÉ CHÉNIER
Ο 'Ελληνογάλλος ποιητής
Ανδρέας Σερνέ